

Undervisningsministeriet

ASFJK@uvm.dk

”Høringssvar – Frit leverandørvalg, SPS mv.”

Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup, Danmark
Tlf.: +45 3675 1777
Fax: +45 3675 1403
dh@handicap.dk
www.handicap.dk

Taastrup, den 12. oktober 2018

Sag 20-2018-00689 – Dok. 389441/kwk_dh

Høringssvar over forslag til lov om ændring af forskellige love på Undervisningsministeriets område og lov om specialpædagogisk støtte ved videregående uddannelser mv.

Danske Handicaporganisationer (DH) har følgende bemærkninger:

Overordnede bemærkninger:

Overordnet set finder DH, at det er et lovforslag, der indeholder gode forbedringer for mennesker med handicap, som DH har arbejdet for længe.

Smidige overgange i skole- og uddannelsessystemet

Det er meget positivt, at der med dette lovforslag skabes mulighed for, at elever med handicap kan medbringe deres støtte og hjælpemidler ved skoleskift og i overgange mellem uddannelsesniveauer. Det er et stort fremskridt, da det fremover kan undgås, at eleverne står uden hjælpemidler i overgangene, hvilket er en stor udfordring for den enkelte, der risikerer at komme bagud indtil hjælpemidlerne er bevilget.

SPS til voksne på de almene og erhvervsrettede voksenuddannelser

DH finder det ligeledes positivt, at der indføres SPS til voksne på de almene og erhvervsrettede voksenuddannelser (avu, FVU, OBU og arbejdsmarkedsuddannelser (AMU)) og til TAMU. Adgangen til kompensation er helt afgørende for at mennesker med handicap også kan dygtiggøre sig og udvikle kompetencer på forskellige niveauer, gennem hele livet.

Friere leverandørvalg

DH bifalder ligeledes forslaget om et friere leverandørvalg af ydelser inden for specialpædagogisk støtte. En større valgfrihed af leverandør og mulighed for at beholde sin leverandør gennem hele uddannelsen har stor betydning for det langvarige samarbejde mellem den studerende og tolketeamet. Lovforslaget er derfor en klar forbedring for studerende med høretab, døve samt døvblinde studerende.

Tilstrækkeligt udbud af tolke

Skal der reelt være tale om et frit valg af tolkeleverandør for den studerende, er det tilsvarende også vigtigt, at muligheden for frit valg omfatter et tilfredsstillende antal leverandører. I udkastet fremgår, at der kan indgås leverandøraftale med to eller flere leverandører. Vi er bekymret for, hvis der sker begrænsninger i antallet af leverandører. Vi opfordrer Undervisningsministeriet til at inddrage overvejelser om at udvide antal af leverandører på tegnsprogs-, døvblinde- og skrivetolkeområdet, så det sikres, at de studerende med handicap reelt har et frit valg mellem leverandører.

Kvalitetssikring af tolkeleverandører

I et udbud er det vigtigt, at der stilles krav til at tolkene er eksaminerede/certificerede, det gælder både tegnsprogstolke, døvblindetolke og skrivetolke. Det er afgørende for at sikre kvaliteten, så de studerende får de bedste muligheder for at gennemføre deres uddannelse.

Når man som skrivetolk skal tolke på de forskellige videregående uddannelser, er det nødvendigt, at det er en professionelt uddannet tolk, der har et uddannelsesbevis, og som dermed ved, hvad det indbefatter at tolke på et højt uddannelsesniveau. Vi ved fra studerende med høretab, at de ikke er tilfredse med tolkeniveauet i dag. De unge står ofte tilbage efter en forelæsning med oplevelsen af, at skrivetolken ikke kunne følge med, at der opstår for mange misfortolkninger af ord og indhold samt at der er manglende kendskab til at begå sig som skrivetolk som professionel fagperson.

DH anbefaler derfor, at et krav om certificering af tolkene indgår i den foreslåede lovændring, på samme måde, som ved de sociale tolkninger, hvor der er et krav om certificering, når man skal varetage tolkeopgaver udbudt af Den Nationale Tolkemyndighed (DNTM). Lige nu står der i lovtæksten: ”Med lovforslaget foreslås en ordning, som tilrettelægges i en kontraktform, som muliggør, at nye kvalificerede leverandører kan indtræde i aftalens løbetid.” I den vurdering bør således indgå et krav om certificering.

Specifikke bemærkninger:

Ad. § 1

DH vil gøre opmærksom på, at det er uhensigtsmæssigt og imod intentionerne med lovforslaget, at forslaget for grundskoleområdet bruger Folkeskolelovens § 3 stk. 2 som udgangspunkt for at elever, i både den offentlige og den private grundskole, kan beholde hjælpemidlerne til videre i deres uddannelsesforløb:

§ 3 Stk. 2. Børn, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte, gives specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i specialklasser og specialskoler. Der gives desuden specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn, hvis undervisning i den almindelige klasse kun kan gennemføres med støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt, jf. § 16, stk. 4.

Det betyder, at elever, som er inkluderet i den almindelige undervisning med mindre end 9 undervisningstimers støtte, ikke er omfattet af lovforslaget.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at:

”Med lovforslaget foreslås, at en elev ved fortsat skolegang, dvs. folkeskolen, fri grundskole, efterskole, fri fagskole, eller ved overgang til en ungdomsuddannelse kan medtage de bevilgede hjælpemidler, indtil der på den nye skole eller nye uddannelse ydes tilbud om den fornødne støtte i form af tilbud om hjælpemidler efter bestemmelserne i den lovgivning, der gælder for den pågældende skoleform eller uddannelse.”

DH mener derfor, at der i den nye § 20 a. skal henvises til Folkeskolelovens § 3 a. og § 3 b.:

§ 3 a. Børn, der har brug for støtte, og som ikke alene kan understøttes ved brug af undervisningsdifferentiering og holddannelse, skal tilbydes supplerende undervisning eller anden faglig støtte i henhold til § 5, stk. 5. Hvis der er behov herfor, skal der gives personlig assistance, der kan hjælpe barnet til at overvinde praktiske vanskeligheder i forbindelse med skolegangen.

§ 3 b. Til elever i grundskolen med læsevanskeligheder, der kan skyldes ordblindhed, skal skolens leder tilbyde, at der foretages en ordblindetest med henblik på at afdække elevens læsevanskeligheder. Tilbuddet gives fra den 1. marts på 3. klassetrin efter samråd med eleven og forældrene, jf. § 54. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed.

Dermed vil elever, der er inkluderet i den almindelige undervisning med under ni timers støtte, også være omfattet. Det er eksempelvis ordblinde elever, elever med syns- eller hørehandicap og mange andre elever, der har brug for hjælpemidler, men som ikke modtager specialundervisning.

Specifikke bemærkninger ift døvblindeområdet:

Det er positivt og vil have stor positiv effekt, at personer med døvblindhed er specifikt nævnt som målgruppe for lovændringerne. Døvblinde har pga. det kombinerede sansetab en udfordring, som på nogle punkter adskiller sig fra både blinde og døve, da personer

med døvblindhed ikke kan kompensere deres funktionsnedsættelse med anvendelse af en anden sans. Dette skaber nogle udfordringer, som kun kan afhjælpes med særlig døvblindetolkning. Når lovforslaget således nævner tegnsprogstolkning og skrivetolkning, er det ikke dækkende for den tolkning, som mange døvblinde har brug for. Døvblindetolkning er formidling af både syns- og høreindtryk til personer med døvblindhed. Dette sker igennem tre integrerede delelementer: tolkning af det der siges, det der ses og orientering af den døvblinde under flytning/ledsagelse. Dette kan foretages med en kombination af taktil tegnsprogstolkning, haptiske tegn, tale tæt på den døvblinde, skrivetolkning, punkttolkning mv. I Sverige er begrebet døvblindetolkning integreret i myndighedernes arbejde (se fx her: <http://www.mfd.se/kunskapsomraden/delaktig-kommunikation/teknik--tjanster/tolkmetoder/dovblindtolkning/>)

For at lovændringerne derfor som forudsat kan hjælpe døvblinde, er det nødvendigt at tilføje ”døvblindetolkning” de steder, hvor der nu kun står ”tegnprogstolkning og skrivetolkning”. Nedenfor er fremhævet de relevante paragraffer med gult og ændringen med fed:

§ 7

I lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i hf-uddannelsen og i uddannelsen til studentereksamen (avuloven), jf. lovbekendtgørelse nr. ..., foretages følgende ændring(er):...

§ 12 a. Kursister med funktionsnedsættelse eller tilsvarende svære vanskeligheder med behov herfor skal i forbindelse med undervisningen endvidere have tilbud om følgende støtteformer:

- 1) Hjælpemidler og instruktion i brug herfor.
- 2) Personlig assistance og sekretærhjælp.
- 3) Støttetimer med henblik på compensation af fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse.
- 4) Særligt udformede undervisningsmaterialer.
- 5) Tegnsprogstolkning, **døvblindetolkning** og skrivetolkning.

Stk. 2. Kursister, der får støtte efter stk. 1, kan medbringe og anvende denne i alle dele af undervisningen.

Stk. 3. Kursisten kan anvende støtte efter stk. 1 i forbindelse med uddannelsens almindelige undervisning og ekskursioner som led i uddannelsen.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om yderligere støtteformer.

§ 8

I lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne, jf. lovbekendtgørelse nr. ..., foretages følgende ændring(er):...

§ 4 b. Ved undervisning og prøveaflægning tilbydes efter behov deltagere med funktionsnedsættelse eller tilsvarende vanskeligheder følgende støtteformer:

- 1) Hjælpemidler og instruktion i brug heraf.
- 2) Personlig assistance og sekretærhjælp.
- 3) Særligt udformede undervisningsmaterialer.
- 4) Tegnsprogstolkning, døvblindetolkning og skrivetolkning.

Stk. 2. Deltagere, der får støtte efter stk. 1, kan medbringe og anvende denne i alle dele af undervisningen efter denne lov.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om yderligere støtteformer.

§ 9

I lov om erhvervsuddannelser, jf. lovbekendtgørelse nr. ..., foretages følgende ændring(er):
...

§ 29 a. Elever med funktionsnedsættelse eller tilsvarende svære vanskeligheder med behov herfor skal i forbindelse med undervisningen endvidere have tilbud om følgende støtteformer:

- 1) Hjælpemidler og instruktion i brug herfor.
- 2) Personlig assistance og sekretærhjælp.
- 3) Støttetimer med henblik på kompensation af fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse.
- 4) Særligt udformede undervisningsmaterialer.
- 5) Tegnsprogstolkning, døvblindetolkning og skrivetolkning.

Stk. 2. Elever, der får støtte efter stk. 1, kan medbringe og anvende denne i skoleundervisningen, praktikuddannelsen.

Stk. 3. Eleven kan anvende støtte efter stk. 1 i forbindelse med: 1) Uddannelsens almindelige undervisning og ekskursioner, herunder uddannelsesophold i udlandet som led i uddannelsen.

§ 10

I lov nr. 1716 af 27. december 2016 om de gymnasiale uddannelser, foretages følgende ændring(er):...

§ 61. Elever og kursister med funktionsnedsættelse eller tilsvarende svære vanskeligheder med behov for specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand skal i forbindelse med undervisningen have tilbud om følgende støtteformer:

- 1) Hjælpemidler og instruktion i brug herfor.

- 2) Personlig assistance og sekretærhjælp.
- 3) Støttetimer med henblik på kompensation af fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse
- 4) Særligt udformede undervisningsmaterialer.

5) Tegnsprogstolkning, døvblindetolkning og skrivetolkning.

Stk. 2. Institutionen kan i helt særlige tilfælde tilrettelægge 2-årige uddannelsesforløb over en 3-årig periode og 3-årige uddannelsesforløb over en 4-årig periode for elever, der på grund af funktionsnedsættelse eller tilsvarende vanskeligheder er forhindret i at følge undervisningen på normal vis.

Stk. 3. Elever og kursister, der får støtte efter stk. 1, kan medbringe og anvende denne i undervisningen på de gymnasiale uddannelser, jf. § 2.

Stk. 4. Eleven og kursisten kan anvende støtte efter stk. 1 i forbindelse med:

- 1) Uddannelsens almindelige undervisning og ekskursioner, herunder uddannelsesophold i udlandet som led i uddannelsen.
- 2) Obligatorisk praktik som led i uddannelsen.

Stk. 5. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om yderligere støtteformer, herunder om støttetimer med henblik på kompensation af fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, og om forlængede forløb for elever med nedsat funktionsevne eller indlæringsvanskeligheder

§ 11

I lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 813 af 21. juni 2018, foretages følgende ændring(er): ...

Specialpædagogisk støtte

§ 25 a. Deltagere i arbejdsmarkedsuddannelser eller elever på Træningsskolens arbejdsmarkedsuddannelser med funktionsnedsættelse eller tilsvarende svære vanskeligheder med behov herfor skal i forbindelse med undervisningen have tilbud om følgende støtteformer:

- 1) Hjælpemidler og instruktion i brug herfor.
- 2) Personlig assistance og sekretærhjælp.
- 3) Støttetimer med henblik på kompensation af fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse.
- 4) Særligt udformede undervisningsmaterialer.

5) Tegnsprogstolkning, døvblindetolkning og skrivetolkning.

Stk. 2. Deltagere, der har fået bevilget støtte efter stk. 1 til deltagelse i en uddannelse, kan, hvis der er planlagt yderligere uddannelse inden for 3 måneder, medbringe og anvende støtten i forbindelse med deltagelse i arbejdsmarkedsuddannelse, herunder forløb af arbejdsmarkedsuddannelse og i Træningsskolens arbejdsmarkedsuddannelser efter lovens

kapitel 7.

Stk. 3. Deltagere kan anvende støtte efter stk. 1 i forbindelse med: 1) Uddannelsens almindelige undervisning og ekskursioner som led i uddannelsen. 2) Uddannelsens prøver. 3) Obligatorisk praktik som led i uddannelsen.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om yderligere støtteformer, herunder om støttetimer med henblik på kompensation af fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse.

Venlig hilsen

Thorkild Olesen
formand